

Datum van inontvangstneming : 09/10/2015

Zaak C-478/15

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

8 september 2015

Verwijzende rechter:

Finanzgericht Baden-Württemberg (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

15 juli 2015

Verzoekende partijen:

Peter Radgen

Lilian Radgen

Verwerende partij:

Finanzamt Ettlingen

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen – Duitse belastingvrije som voor een onderwijsactiviteit – Toepasselijkheid ingeval een in Duitsland wonende Duits staatsburger in Zwitserland een onderwijsactiviteit uitoefent

Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vraag

Moeten de bepalingen van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen van 21 juni 1999 (PB L 114, blz. 6), inzonderheid de preambule, de artikelen 1, 2, 4, 11, 16 en 21 alsmede de artikelen 7, 9 en 15 van bijlage I, aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een regeling van een lidstaat volgens welke een in deze lidstaat onbeperkt belastingplichtige de aftrek van een belastingvrije som voor een onderwijsactiviteit die hij als nevenberoep uitoefent, wordt geweigerd omdat deze activiteit niet wordt uitgeoefend in dienst of in opdracht van een publiekrechtelijke rechtspersoon die is gevestigd in een lidstaat van de Europese Unie of in een Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, doch in dienst of in opdracht van een in de Zwitserse Bondsstaat gevestigde publiekrechtelijke rechtspersoon?

Aangevoerde bepalingen van internationaal recht

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen, ondertekend te Luxemburg op 21 juni 1999 (hierna: „Overeenkomst inzake het vrije verkeer van personen”)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Einkommensteuergesetz (EStG, Duitse wet op de inkomstenbelasting), met name § 3, punt 26

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekende partijen zijn Duits staatsburger en wonen in Duitsland. Verzoeker heeft in 2009 een bijkomende beroepsactiviteit uitgeoefend als docent aan de Eidgenössische Technische Hochschule (ETH) te Zürich (Zwitserland), die naar Zwitsers recht een autonome publiekrechtelijke instelling met rechtspersoonlijkheid is. Tussen verzoeker en de ETH bestond een arbeidsovereenkomst, waarin was bepaald dat de activiteit als docent in een verhouding van ondergeschiktheid wordt uitgeoefend. Voor de hoorcolleges reisde verzoeker telkens van Duitsland naar Zürich en terug. Verzoekende partijen hebben in hun gezamenlijke belastingaangifte voor 2009 verzoekers inkomsten uit zijn activiteit als docent aan de ETH voor een bedrag van 4 095 CHF (2 702 EUR) aangegeven. Zij waren van mening dat van deze inkomsten de belastingvrije som van § 3, punt 26, EStG mocht worden afgetrokken. Verweerder, het Finanzamt Ettlingen, heeft de aftrek van deze belastingvrije som geweigerd. Tegen deze beslissing hebben verzoekende partijen beroep ingesteld.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 2 Ingevolge § 3, punt 26, EStG, in de versie van 19 december 2008 die gold voor belastingjaar 2009, zijn onder meer inkomsten uit een bijkomende beroepsactiviteit als leraar in dienst of in opdracht van een publiekrechtelijke rechtspersoon die is gevestigd in een lidstaat van de Europese Unie of in een Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER), van belasting vrijgesteld tot een maximumbedrag van 2 100 EUR.
- 3 De nieuwe versie van § 3, punt 26, ESTG, die aanvankelijk enkel voor binnenlandse publiekrechtelijke rechtspersonen gold, is vastgesteld naar aanleiding van het arrest Jundt van het Hof van Justitie (C-281/06, EU:C:2007:816), waarin het ging om vergoedingen die een Franse universiteit had uitbetaald voor het onderwijs dat een Duitse belastingplichtige had verstrekt.
- 4 In het arrest Jundt heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat de beperking van de vrijheid van dienstverrichting, die erin bestaat dat een nationale regeling in een vrijstelling van inkomstenbelasting voorziet voor vergoedingen die door op het nationale grondgebied gevestigde universiteiten – die publiekrechtelijke rechtspersonen zijn – worden uitgekeerd als tegenprestatie voor een bijkomende beroepsactiviteit als leraar, maar niet voor vergoedingen die worden uitgekeerd door een in een andere lidstaat gevestigde universiteit, niet wordt gerechtvaardigd door dwingende redenen van algemeen belang. Een dergelijke regeling, die op identieke wijze van toepassing is op bij nationale publiekrechtelijke rechtspersonen tewerkgestelde nationale staatsburgers en buitenlanders, leidt er immers toe dat diensten die worden verricht ten behoeve van in een andere lidstaat gevestigde personen, minder gunstig worden behandeld dan op het nationale grondgebied verrichte diensten. Deze beperking van de vrijheid van dienstverrichting wordt niet gerechtvaardigd door een dwingende reden van algemeen belang die bestaat in de bevordering van onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, doordat leraren die een nevenberoep uitoefenen, worden beperkt in de vrijheid om binnen de Gemeenschap de plaats te kiezen waar zij hun diensten wensen te verrichten, zonder dat is aangetoond dat het ter bereiking van het aangevoerde doel van bevordering van het onderwijs noodzakelijk is om de in het hoofdgeding aan de orde zijnde belastingvrijstelling voor te behouden aan belastingplichtigen die een bijkomende beroepsactiviteit als leraar uitoefenen aan op het nationale grondgebied gevestigde universiteiten. Evenmin kan deze beperking haar rechtvaardiging vinden in de noodzaak om de samenhang van het belastingstelsel te verzekeren, daar er uit het oogpunt van het belastingstelsel geen rechtstreeks verband bestaat tussen de belastingvrijstelling voor de door binnenlandse universiteiten uitgekeerde onkostenvergoedingen en een compensatie van dit voordeel door een bepaalde fiscale heffing. Voorts kan het feit dat de lidstaten bevoegd zijn om zelf te beslissen over de opzet van hun onderwijsstelsel, niet tot gevolg hebben dat de bestreden regeling die voorziet in een belastingvrijstelling uitsluitend voor belastingplichtigen die een beroepsactiviteit in dienst of voor rekening van binnenlandse openbare

universiteiten, verenigbaar is met het Gemeenschapsrecht. Deze regeling is geen maatregel die betrekking heeft op de inhoud van het onderwijs of op de opzet van het onderwijsstelsel, maar een fiscale maatregel van algemene aard die een belastingvoordeel toekent wanneer een particulier zich bezighoudt met activiteiten die de gemeenschap ten goede komen. Een dergelijke regeling, zelfs al zou zij een maatregel zijn die verband houdt met de opzet van het onderwijsstelsel, blijft evenwel onverenigbaar met het Verdrag omdat zij de leraren die deze activiteit als nevenberoep uitoefenen, belemmert in hun keuze van de plaats waar zij hun diensten verrichten.

- 5 In de zaak die tot het arrest Jundt heeft geleid, oefende de verzoeker zijn onderwijsactiviteit uit als beoefenaar van een vrij beroep. De verwijzende rechter twijfelt evenwel niet eraan dat de overwegingen van het Hof in het arrest Jundt evenzeer opgaan wanneer de activiteit zoals in casu in loondienst wordt uitgeoefend.
- 6 De vraag rijst of de werkingssfeer van § 3, punt 26, EStG op grond van de Overeenkomst inzake het vrije verkeer moet worden uitgebreid tot Zwitserse hogescholen. Het doel van deze overeenkomst bestaat onder meer erin, de staatsburgers van de lidstaten van de Unie en van Zwitserland dezelfde levensomstandigheden, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden toe te kennen als die welke gelden voor de eigen onderdanen (artikel 1, onder d). De verwezenlijking van dit doel loopt gevaar wanneer een onderdaan van een Staat die partij bij de Overeenkomst is, een nadeel ondervindt omdat hij van zijn recht van vrij verkeer heeft gebruikgemaakt.
- 7 Bijlage I bij de Overeenkomst inzake het vrije verkeer van personen is gewijd aan het vrije verkeer van personen. Ingevolge artikel 9, lid 1, ervan mogen werknemers die onderdaan zijn van een overeenkomstsluitende partij, op het grondgebied van een andere overeenkomstsluitende partij ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden niet op grond van hun nationaliteit anders worden behandeld dan nationale werknemers. Op grond van artikel 9, lid 2, genieten werknemers en hun gezinsleden daar dezelfde fiscale en sociale voordelen als nationale werknemers en hun gezinsleden.
- 8 Ingevolge het arrest Ettwein (C-425/11, EU:C:2013:211, punt 33 en aldaar aangehaalde rechtspraak) is de werkingssfeer van de Overeenkomst inzake het vrije verkeer van personen niet beperkt tot gevallen van discriminatie op grond van nationaliteit, namelijk wanneer onderdanen van een overeenkomstsluitende partij op het grondgebied van een andere overeenkomstsluitende partij ongelijk worden behandeld vergeleken met nationale onderdanen. Het is integendeel ook mogelijk dat onderdanen van een overeenkomstsluitende partij in bepaalde omstandigheden en naargelang van de toepasselijke bepalingen aan de Overeenkomst ontleende rechten jegens hun eigen land doen gelden.

- 9 Ingevolge artikel 21, lid 2, van de Overeenkomst inzake het vrije verkeer van personen kan geen van de bepalingen van deze Overeenkomst worden geïnterpreteerd als een beletsel voor de overeenkomstsluitende partijen om bij de toepassing van hun fiscale wetgeving onderscheid te maken tussen belastingplichtigen die zich in verschillende situaties bevinden, met name wat hun woonplaats betreft. Wordt de keuzevrijheid van een belastingplichtige die als nevenberoep onderwijs verstrekt beperkt ten aanzien van het land waarin hij onderwijs wil verstrekken, dan gaat het evenwel om een situatie die vergelijkbaar is met die van verzoeker. Een Duits staatsburger komt in aanmerking voor de belastingvrije som op grond van § 3, punt 26, EStG wanneer hij een onderwijsopdracht in zijn thuisland aanvaardt. Een in Duitsland onbeperkt belastingplichtige Zwitserse staatsburger komt niet in aanmerking voor de belastingvrije som wanneer hij een onderwijsopdracht in zijn thuisland aanvaardt.
- 10 Artikel 16, lid 2, van de Overeenkomst inzake het vrije verkeer van personen verbiedt niet dat de beginselen van het arrest Jundt in aanmerking worden genomen. Toch is dat arrest gewezen na ondertekening van de Overeenkomst, wordt daarin evenwel alleen de rechtstoestand van vóór de ondertekening van de Overeenkomst verduidelijkt, en dateerden de feiten van die zaak van 1991, dus van vóór de ondertekening van de Overeenkomst.